

VÅR 2021: Pensumlister examen philosophicum

EXPH0100 Examen philosophicum for humaniora og estetiske fag

Kompendium

Dons, E., Skjerve, K. (2020) "Innledning" NTNU

Språk og argumentasjon

Skjerve, K. (2020) "Introduksjon til tekster om språk og argumentasjon" NTNU

Skjerve, K. (2020) "Definisjoner" NTNU

Karlsen, G. (2015) *Språk og argumentasjon*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 2. (utdrag) s. 33-48

Reitan, M. kap. 8 "Feil og overbud" Reitan (2016) *Argumentasjonsteori* Bergen: Fagbokforlaget s. 153-180

Vitenskapsfilosofi

Haraldsen, F. (2020) "Introduksjon til tekster om vitenskapsfilosofi" NTNU

Haraldsen, F. (2020) "Hva er vitenskap?" NTNU

Okasha, S. (2002) *Philosophy of Science, A Very Short Introduction*. Oxford: OUP. Kap. 5. s. 77-94

Cathrine Holst: Kap 7. Kjønn, feminisme og vitenskap. I Gundersen, S., Larsen, T. M., & Wittusen, C. (2018). *Utvalgte filosofiske emner til EXPHIL*. Oslo: Universitetsforl. s. 166-182

Grimen, H. (2008). Kapittel 3. Profesjon og kunnskap. I Molander, A., Terum, L. I. (red.). *Profesjonsstudier*. Oslo: Universitetsforlaget.

Natur- og menneskesyn

Halberg, C. (2020) "Introduksjon til tekster om natur- og menneskesyn" NTNU

Brown, E., & Granberg, A. (2012). *Hva er et menneske?: en innføring i filosofiske spørsmål om menneskets natur* (2. utg. ed.). Bergen: Fagbokforl. Kap 9–11, s.135-174, 177, 186.

Grøgaard, Å. D. (2018). Elisabeths spørsmål om sjelen. *Norsk filosofisk tidsskrift*, 53(2-03),131-140. doi:10.18261/issn.1504-2901-2018-02-03

DeWitt, R. (2018). *Worldviews: An introduction to the history and philosophy of science*. John Wiley & Sons. Kap. 9, 18-20.

Etikk

Dons, E. (2020) "Introduksjon til tekster om etikk" NTNU

Gamlund, E., Svendsen, L. F. H., & Säätelä, S. (2016). *Filosofi for humanister*. Oslo: Universitetsforl. Del II Kap. 2 Normative etiske teorier. s. 101-139

Rachels, J., Rachels, S., Måseide, A., & Sjøbu, A. (2007). *Moralfilosofiens elementer*. Bergen: Fagbokforl. Kap. 11: Feminisme og omsorgsetikk, s.167-179

Politisk filosofi

Mikalsen, K. K. (2020) "Introduksjon til tekster om politisk filosofi" NTNU

Wyller, T. (1996) Kap 13: 'Den klassiske liberalismen'. I Hareide, S., Hjelmervik, E., & Kvilhaug, T. Lærebok i filosofihistorie (Bokmål[utg.] ed.). Oslo: Samlaget, s. 250-286

Lavik, T., Fjørtoft, K., & Pedersen, J. (2014). *Filosofi for samfunnsvitere* (2. utg. ed.). Oslo: Universitetsforl. Kap 8. Politisk frihet. s. 196-222

Skirbekk, G., & Gilje, N. (2000). Kap 22, C. Hannah Arendt -vita activa i *Filosofihistorie* (7. utg., bokmål[utg.] Gunnar Skirbekk og Nils Gilje; [oversatt til bokmål av Torgeir Ulshagen]. ed.). Oslo: Universitetsforl, s. 601-606

Humaniora

Dons, E. M. (2020) "Introduksjon til tekster om humaniora" NTNU

Hansteen, H. M. (2007). «Kva er hermeneutikk?» I: Hansteen, H. M. *Tekst og kultur : ei innføring*. Oslo: Spartacus.

Iversen, I (2003). «Kjønn og estetikk : Feministiske teorier om litteratur og fortolkning». Kapittel 16 i: Krogh, T. (red.) *Historie, forståelse og fortolkning*. Oslo: Gyldendal akademisk. ss. 405-410, 416-425

Jordheim, H. (2001). «Diskursanalyse: språk som struktur og begivenhet» i: *Lesningens vitenskap : utkast til en ny filologi*. Oslo: Universitetsforl. s. 180 – 208

Showalter, E. (2003) «Mot en feministisk poetikk». I: Kittang, A. (red.) *Moderne litteraturteori*. Oslo: Universitetsforl.

Estetikk

Dons, E. M. (2020) «Introduksjon til tekster om estetikk» NTNU

Bale, K. (2009). «Hva er estetikk?», Kapittel 1 i: *Estetikk: en innføring*. Oslo: Pax

Kittang, A. «Litteratur og politikk». (2009). I: Kittang, A. *Diktekunstens relasjonar : estetikk, kultur, politikk*. Oslo: Gyldendal.

Dybvig, D. D., Dybvig, M., & Wyller, T. (2019). «Autonomi, estetikk og kritikk», Kapittel 17 i: *Tanke og handling : filosofi, vitenskap og samfunn* (1. utgave. ed.). Bergen: Fagbokforlaget.

Snævarr, S. (2008). *Kunstfilosofi : en kritisk innføring*. Bergen: Fagbokforlaget. Kapittel 1 og 2 (s. 21-46)

EXPH0200 Examen philosophicum for samfunnsvitenskap

Dybvig, Dagfinn D., Dybvig, Magne og Wyller, Truls. 2019. *Tanke og handling. Filosofi, vitenskap og samfunn*. Bergen: Fagbokforlaget. Introduksjonen, samt kapitlene 1-14 og 16.

Cartwright, Nancy and Montuschi, Eleonora (eds.). 2014. *Philosophy of Social Science. A new Introduction*. Oxford: Oxford university press. Introduksjonen, samt kapitlene 1, 3, 5, 7, 9 og 16.

EXPH0300 Examen philosophicum for naturvitenskap og teknologi

Kompendium

Dons, E., Skjerve, K. (2020) "Innledning" NTNU

Språk og argumentasjon

Skjerve, K. (2020) "Introduksjon til tekster om språk og argumentasjon" NTNU

Skjerve, K. (2020) "Definisjoner" NTNU

Reitan, M. (2020) "Generell argumentasjonsteori" NTNU

Reitan, M. kap. 8 "Feil og overbud" Reitan (2016) Argumentasjonsteori Bergen: Fagbokforlaget s. 153-180

Vitenskapsfilosofi

Haraldsen, F. (2020) "Introduksjon til tekster om vitenskapsfilosofi" NTNU

Haraldsen, F. (2020) "Hva er vitenskap?" NTNU

Okasha, S. Kap. 5 "Scientific Change and Scientific Revolutions" i Okasha (2002) Philosophy of Science, A Very Short Introduction. Oxford: OUP s. 77-94

Cathrine Holst: Kap 7. Kjønn, feminisme og vitenskap Gundersen, S., Larsen, T. M., & Wittusen, C. (2018). Utvalgte filosofiske emner til EXPHIL. Oslo: Universitetsforlaget s. 166-182

Vitenskap og samfunn

Skjerve, K. (2020) "Introduksjon til tekster om vitenskap og samfunn" NTNU

Briggle & Mitcham (2012), Kap. 3 Science and its norms (s. 66-86) og kap. 9 Science and politics I: policy for science (s. 210-236) i *Ethics and Science. An Introduction* 48 sider

Natur- og menneskesyn

Halberg, C. (2020) "Introduksjon til tekster om natur- og menneskesyn" NTNU

Brown, E., & Granberg, A. (2012). Hva er et menneske?: en innføring i filosofiske spørsmål om menneskets natur (2. utg. ed.). Bergen: Fagbokforl. Kap 9–11, s.135-174, 177, 186.

Grøgaard, Å. D. (2018). Elisabeths spørsmål om sjelen. Norsk filosofisk tidsskrift, 53(2-03),131-140. doi:10.18261/issn.1504-2901-2018-02-03

DeWitt, R. (2018). Worldviews: An introduction to the history and philosophy of science. John Wiley & Sons. Kap. 9, 18-20.

Nyere naturvitenskap

Fjelland, Ragnar Kap. 8 De matematiske naturvitenskapene, kap. 9 Verden er et resultat av evolusjon: biologi i (2011) *Universet er ikke slik det synes å være, Filosofi og naturvitenskap i historisk perspektiv*

Etikk

Dons, E. (2020) "Introduksjon til tekster om etikk" NTNU

Gamlund, E., Svendsen, L. F. H., & Säätelä, S. (2016). *Filosofi for humanister*. Oslo: Universitetsforl. Del II Kap. 2 Normative etiske teorier. S. 101-139

Rachels, J., Rachels, S., Måseide, A., & Sjøbu, A. (2007). *Moralfilosofiens elementer*. Bergen: Fagbokforl. Kap. 2: Kulturrelativismens utfordringer s. 26-44

Rachels, J., Rachels, S., Måseide, A., & Sjøbu, A. (2007). *Moralfilosofiens elementer*. Bergen: Fagbokforl. Kap. 11: Feminisme og omsorgsetikk, s. 167-179

Forskningsetikk, ingeniøretikk og bærekraft

Skjerve, K. (2020) "Introduksjon til tekster om forskningsetikk, ingeniøretikk og bærekraft" NTNU

Ruyter, Knut W. (2003) "Forskningsetikkens spede begynnelse og tilblivelse: beskyttelse av enkeltpersoner og samfunn" i Ruyter (red.) *Forskningsetikk, Beskyttelse av enkeltpersoner og samfunn* (s. 17-38) 23 sider

van de Poel, Ibo og Royackers, Lambèr (2011) Kap. 1: The Responsibilities of Engineers i *Ethics, Technology and Engineering, An Introduction* (s. 6-30) 25 sider

Carson, Siri Granum og Skauge, Tom (2020) Kap. 6: Bærekraftige virksomheter, i *Etikk for beslutningstakere Virksomheters bærekraft og samfunnsansvar* (s. 126-142) 17 sider

Politisk filosofi

Mikalsen, K. K. (2020) "Introduksjon til tekster om politisk filosofi" NTNU

Wyller, T. (1996) Kap 13: 'Den klassiske liberalismen', i Hareide, S., Hjelmervik, E., & Kvilhaug, T. *Lærebok i filosofihistorie* (Bokmål[utg.]. ed.). Oslo: Samlaget, s. 250-286

Lavik, T., Fjørtoft, K., & Pedersen, J. (2014). Kap 8. Politisk frihet. *Filosofi for samfunnsvitere* (2. utg. ed.). Oslo: Universitetsforl. S. 196-222

Skirbekk, G., & Gilje, N. (2000). Kap 22, C. Hannah Arendt - vita activa i *Filosofihistorie* (7. utg., bokmål[utg.] Gunnar Skirbekk og Nils Gilje; [oversatt til bokmål av Torgeir Ulshagen]. ed.). Oslo: Universitetsforl, s. 601-606

EXPH0400 Examen philosophicum for medisin og helsefag (undervises ikke våren 2021)

Bøker

Dybvig DD, Dybvig M, Wyller T. (2019). *Tanke og handling. Filosofi, vitenskap og samfunn*. Bergen: Fagbokforlaget. Kapitlene 1-11, 13 og 16.

Wifstad Å. (2013). *Helsefagenes etikk. En innføring*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapitlene 1-3 og 7.

Kompendium

Magelssen M, Pedersen R: "Hva er etikk?" & Pedersen R, Aarre TF: "Autonomi, informert samtykke og samtykkekompetanse", kapittel 1 og 6 i Pedersen R, Nortvedt P, red. (2017). [Etikk i psykiske helsetjenester](#). Oslo: Gyldendal.

Myskja B: "Etisk teori, kasuistikk og medisinsk praksis", side 162-180 i Kaasa S, Rønning M, Aakre M, red. (2004). *Festschrift. Seksjon lindrende behandling gjennom 10 år*. Trondheim: St. Olavs Hospital HF og NTNU.

Svendsen LFH, Säätelä S. (2010). "Hva er en god handling?", kapittel 6 i *Det sanne, det gode og det skjønnne. En innføring i filosofi*. Oslo: Universitetsforlaget.

Wifstad Å. (2018). "Sannsynlighet og tilfeldighet" & "Samtaleformer", kapittel 2 (hele) og kapittel 8 (side 116-126) i *Vitenskapsteori for helsefagene*. Oslo: Universitetsforlaget.

Lie RK, Svendsen LFH, Gamlund E. (2015). "Kliniske forsøk" & "Evidensbasert medisin", kapittel 7 (side 112-131) og kapittel 8 (side 135-160) i *Filosofi og helseforskning*. Bergen: Alvheim og Eide.

EXPH0500 Examen philosophicum for økonomi

Titler merket med stjerne (*) er variantspesifikt pensum.

Bøker

*Reiss, Julian. 2013. *Philosophy of Economics: A Contemporary Introduction*. New Yourk: Routledge. Kapitlene 1-3 og 12-14.

Kompendium

Innledning

Dons, E.M., Skjerve, K. (2020): Innledning til kompendium for exph0300. NTNU

Del 1: Språk og argumentasjon

Skjerve, K. (2020): Introduksjon til tekster om språk og argumentasjon. NTNU

Skjerve, K. (2020): Definisjoner. NTNU

Reitan, M. (2020): Generell argumentasjonsteori. NTNU

Reitan, M. (2016): Feil og overbud. I Reitan, M. *Argumentasjonsteori*, Bergen: Fagbokforlaget, 153–180.

Del 2: Vitenskapsfilosofi

Haraldsen, F. (2020). Introduksjon til tekster om vitenskapsfilosofi. NTNU

Haraldsen, F. (2020). Hva er vitenskap? NTNU

Okasha, S. (2002). Scientific Change and Scientific Revolutions. I Okasha, S. *Philosophy of Science, A Very Short Introduction*. Oxford: OUP, 77–94.

Holst, C. (2018). Kjønn, feminisme og vitenskap. I Balsvik, E. & Solli, S. (red.) *Introduksjon til samfunnsvitenskapene*. Oslo: Universitetsforlaget, 271–288.

Del 3: Natur- og menneskesyn

Halberg, C. (2020). Introduksjon til tekster om natur- og menneskesyn. NTNU

Brown, E. & Granberg, A. (2012). Del 3 – Menneskets særstilling i naturen. I Brown, E. & Granberg, A. *Hva er et menneske?: en innføring i filosofiske spørsmål om menneskets natur*. Bergen: Fagbokforlaget, 135–174, 177–186.

Svendsen, L & Säätelä, S (2007). Hva er frihet? I Svendsen, L. & Säätelä, S. *Det sanne, det gode og det skjønne*, 2. utgave. Oslo: Universitetsforlaget (ISBN 978-82-15-01171-4), 159–178.

Del 4: Etikk

Dons, E.M. (2020) Introduksjon til tekster om etikk. NTNU

Gamlund, E. (2016). Normative etiske teorier. I Gamlund, E., Svendsen, L. & Säätelä, S. *Filosofi for humanister*, 101–139. Oslo: Universitetsforlaget.

Rachels, J. & Rachels, S. (2007). Kulturrelativismens utfordringer. I Rachels, J. & Rachels, S. *Moralfilosofiens elementer*, oversatt av A. Måseide & A. Sjøbu. Bergen: Fagbokforlaget, 26–44.

Rachels, J. & Rachels, S. (2007). Feminisme og omsorgsetikk. I Rachels, J. & Rachels, S. *Moralfilosofiens elementer*, oversatt av A. Måseide & A. Sjøbu. Bergen: Fagbokforlaget, 167–179.

*Carson, Siri & Tom Skauge: *Etikk for Beslutningstakere*, kap. 5: Virksomheters legitimitet og ansvar, og 8: Bedrifters samfunnsansvar. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 113 –124, 166–199.

Del 5: Politisk filosofi

Mikalsen, K. K. (2020). Introduksjon til tekster om politisk filosofi. NTNU.

Wyller, T. (1996). Den klassiske liberalismen. I Hareide, S., Hjelmervik, E. & Kvilhaug, T. *Lærebok i filosofihistorie*. Oslo: Samlaget, 250–286.

Lavik, T., & Fjørtoft, K. (2014). Politisk frihet. I Lavik, T., Fjørtoft, K. & Pedersen, J. *Filosofi for samfunnsvitere*. Oslo: Universitetsforlaget, 196–222.

*Vatn, A. (2005). *Institutions and the Environment*, kap. 3: Institutions: coordination and conflict. Cheltenham & Northampton, MA: Edward Elgar Publishing, 60–85

*Skirbekk, G. & Gilje, N. (2007). *Marx – fremmedgjøring og kritikk av kapitalismen*. I Skirbekk, G. & Gilje, N. *Filosofihistorie*. Oslo: Universitetsforlaget (ISBN 978-82-15-01004-5), 347–362.